

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13328

YOSL

Zvi Hirsh Zelchenko

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

1914

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

ס' איז עווען א וואונדער מעשה,
פול מיט מרויער, פול מיט ליד,
פול מיט האפענונגען יונגע,
פול מיט העלדוישקייט און פרויד.
אט די מעשה איך איצט, קינדער,
איך דערצייל, טא הערט זיך און,
נאך אן אפמאך: קיין שום טומל
זאל ביי אונז דא היינט מיט זיין! ..

1

ס'האט געוואוינט א אינגל יאסל
אויף א פארם לעבן וואלד.
אין געוואקסן גליקלאך יאסל:
ס'איז אים צען געווארן באלד.
גייט אסאל אין וואלד זיך יאסל
שוועטלאך קלייבן, זוכן זיבן,
לויפט ארום פון ביים צום בימל,
שארט די גראזן מיט די פיס.
אט אזוי פון ביים צום בימל
איז ער ווייט ארום אליון.
ניט באמערקט, ווי נאכט קומט אנטער:
לאנג די זון פארטאנען יונין ...
ווייל אהיים גיין יאסל זיבער
און צוריק ער קערט זיך אום

2

נאך די שאטנס אלץ געדויפטער
וויקלען שנעל דעם וואלד ארום.
פריססער ווערט, באטיט שמעך אן אייג אים!
ווייס ער ניט, וואוהין צו גיין
און ביינאכט אין וואלד געדויפטן
בלויבט ער איבער גאר אליון.
ס'הערפט ניט וויינען, ס'הערפט ניט שרייען:
שרעקלאך איז אין וואלד ביינאכט:
בלויז די האזן לויפן, שטייען,
בלויז די סאזע לאכט און לאכט,
און עס וואנדערט יאסל איינזאם,
ווייל פון וואלד אויף גיך ארויס,
אפן ברויט די גרויסע אויגן,
אויסגעשטערקט די הענט פאדאיים...
פארצוונג הערט ער מענטשן-שטימען
קומען אן פון טיפן וואלד,
און א פייערל א קלוינעם
צווישן בויסער זעט ער כאלד.
פיל מיט האפענונג אין יאסל
לויפט צום פייער מיט געוויין:
גראכט די מענטשן-וועלן-זיכער
ברענגען אים צוריק ארויס.
קומט ער נאענט, זעט ער מענטשן
זינגען לידער, לאכן שטיל,
קלוינע קינדער שלאפן הארץ

אויפ'ן גראז, כאמט נאכט אין קיל.
 יאסל קוקט איצט אן די מענטשן :
 מאדנע מענטשן : שווארצע האר,
 און געזיכטער — ברוינער קופער,
 אויגן — דימענטן א פאר.
 ריידן זיי — א וואסער ניסט זיך
 אין געדיכטן וואלד ביינאכט,
 זיי אין סטאיעס פייגל פליען
 הילכט עם אפ, זען אוינער לאכט.
 א ציניגער שבת פרויער
 האט אין וואלד זיין היים געמאכט,
 אט, וואוהין דער קלוינער זאכס
 אין געקומען שפעט ביינאכט! ...
 (די ציניגער לעבן ווינער
 אין די וועלדער אויף דער פריי,
 ווינטער פערקלען זיי זיך איבער
 אין די שטעטלאך דערביי.)
 קלוינער יאסל ניט צו נאענט :
 מענטשן, העלפט מיך : ב'ין אליין :
 איד האט זיך אין וואלד פארבלאנדזשעט,
 פירט מיך אפ צוהיט אהיים ...
 קוקן רואק איצט די מענטשן,
 ריידן שטילער צווישן זיך.
 אוינער זאגט אים : „לייג זיך, קלוינער,
 לייג זיך, שלאף, בארוואק זיך !

מאדנו פרי, ווען טאג וועט גרויע,
וועסטו זיין צודיק אהיים,
וועט זיין סאפע זיך דערפרייען,
וועסטו פדילאד זיין אליין...

אם שוין ס'גרויס דער מאדן שטילער,
זיך אין וואך א דרייפל לויט
אז פא טיך א ווינטל קילער
אינים און איינס די בייער ווינט
יבער האט זיך דער נאכער לאנד
זיט געפילדער, זיט געשטוי
אויסגעוויסן פון געלענער,
אינגעשאקט זיך איינס אין צוויי...
איבער וועט איבער יבערן
זיט זיך אויס דער קאדאנאן
זייען מענער נאך די בידן,
ברעטן לאנגוואס פערד אין יענע...

.2

ס'איז געווען פארטאגט שוין ווידער,
ווען זיט טופל, זיט געדודער
האט דער קאדאנאן א בידער
אפגעשטעלט זיך טיף אין וואך,
יאפל קומט אויף אלע וויסן

5

און דאס הערצל נאנט אים, נאנט.
פלוצלינג שרייט ער אים צעשטאקן:
"וואו האט איר געבאט מיך, נאנט!" ...
"שווייג דו קליינער!" נאנט אן אלטער:
"בלויבסט מיט אונז איר וואלט איר פערד:
א ציינער וועסטו ווערן,
א ציינער איר א העלד!" ...
"דאס שוין יאטל מיט פארשטאנען,
נאנט מיט אים האט דא פאנדעט
איר פארנאנט איר וואלט געוויסן
האטו זיי אים איצט פארשידט ...
יאטל איר מיט זיי פארברעכן,
האט געלעבט איר פערד, איר וואלט,
טעג נאך טעג זיינען געפרייגן:
"באז איר אים עלף געווארן האלט ...
א יאטל א נאנטער איר פארנאנט
זייט איר יאטל פון זיינע היים,
וועט ער שוין מיט די ציינער
א ציינער אלזין ...
האט ביטאג די פערד געשיטערט,
מיט די קינדער זיך געשיקט
און בינאנט מיט טרען היינט
זיין פערקעסטע הארץ געוויס ...

ב'אין געווען דארט צווישן קינדער
 א קליין אינגל : קלוג און טיין,
 פלעגט ער שטענדיק זיין פארזאמלעט,
 שטענדיק טרויעריק, אליון.
 אט דאס אינגלע, אלעס
 איז א סאלוקע געווען :
 ער האט ביידע פיס פארלאדן,
 ווען אים איז ערשט פינף געווען.
 ווען די קינדער פלעגן אלע
 אנגיין פרוילאך מיט א שפיל,
 פלעגט אלעס אינוואס זיצן
 און פלעגט וויינען אין דער שטיק.
 יאסל האט אים לויב געקראגן
 און האט זיך מיט אים געשפילט
 זיינען זיי געווען חברים :
 אין הארץ ב'צווייטע שטענדיק פילט...

ווידער האט דער ליבער זומער
 שוין באגליקט די פרויע וועלט,
 לאנג פארשוואונדן זיינען שפורעמס,

לאנג פארשוואונדן שניו אין קעלט.
 ווידער גריצען וועלדער, פעלדער,
 ווידער ברומט אין וואלד דער שטראם
 און אין פעלד א פריצען לעבן
 די ציטיינער הייבן אן.
 גייט אמאל צום טייכל יאסל
 וואסער טעפן קאכן מין
 זעט ער דארטן צווייטן ווערבעס
 מיט די ווענדקעס פישער צוויי.
 „א גוט מאדען, מענטשן נומע!“
 דופט ויד פרוילאך יאסל אפ
 און צו ביידע אויפצוקאמטע
 טייט ער גריכנדיק ווין קאפ.
 „א גוט מאדען, א גוט יאג דיד!“
 ענטפערט איינער אפ אים גלייך:
 „זאג נאר, בקור, וואס טוטני דא
 נאך אין וואלד ארום א מיד!“ ...
 „איד בין דא מיט די ציטיינער“,
 ענטפערט יאסל: „פאר ארום,
 אויפגעוואנדערט אלע וועלדער,
 אויפגעוועזן אומעטום!“ ...

~~מיט ציטיינער, נומער, פרויער,~~

און אליין ווער ביזט, זאג!

אז די ביזט מיט קיין ציטיינער,

דאס אין מיר דאך קלאר ווין טאג!“ ...

יאסל האט דערצוילט זיין מעשה,
 ווי ער האט געלעבעט דעם יאר,
 אלץ האט ער דערצוילט די פייטע,
 מיט פארפעלט קיין איינציק האר.
 "גאט א גליק האט אויב געמאכט!"
 זאגט איין פייטער צו זיין פריינט:
 "א פארזינג פון זיין פאטער
 קריגן מיט פתחא הינט!"
 "קום מיט אויב איצט, יאסל, ניט
 שטיק און דואק איך דער מיידל.
 צו דיין קינד דו קענסט זיין זוכער,
 פירן מיט דוד אפ איצט גלייך."
 און דאס קליינע הערעל יאסל'ס
 שפרינגט פאר פרייז שיד מיט ארום:
 מיט זיין פאטער וועט ער זיין פארד!
 און די צוהר זיינען אויב! ...
 קויפט צו יאסל טעגל צום שיפא,
 מיט אמאל ער שטעלט זיך אפ
 און פון זיינע שוואדען אויבן
 פאלט א קרוינע ברעד אראפ.
 און די פייטער בעט ער שטיילער:
 יאסל אריבער דא היינט מיידל.
 "איך וועל זעהן וואס מיט אלעס
 און צוהר דאן קומען גלייך.
 און איך וואלט זיי פיל פון בויבן

לויפט ער. פול זיין הארץ מיט פריד :
פול זיין הארץ מיט פריד פאר זיך בלויז,
פאר אלעקא'ן פול מיט לייד ...
קומט אין לאנגער קלוינער-יאסק
זעט : מען רירט זיך שוין פון ארט :
ווי די בינען האבן מענטשן,
ווי אין בונשטאק זשומעט הארט ! ...

איבער וועגן איבער שטעטן
ווידער גייט דער קארטאגאן,
גייט מענער נאך די בוידין
טרעטן לאנגזאם פערד אין שפאן ...
ווידער אין געפאנגען יאסק !
ווידער בלייבט ער אן א היים
און אין וואלד מיט די ציניינער
וועט ער בלייבן איצט אליין ...
לאנגזאם גייט דער קארטאגאן שוין
איבער וועגן איצט פאזע טייד ...
און מיט הארץ נעמט אן זיך יאסק,
שפרינגט פון בויך אין וואסער גלייד,
און א וואונדער איבער וואונדער !
יאסקען אין א גליק געשען :

בלויז די פישער צוויי פון ווייטן
האבן אים אין טייד דערזען ! ...

איבער שפילט מיין דעם קלארן
 פארט דעם יופיעט לעבן
 מיין דעם קודער וועט א שטיק
 מיט דעם זעל אן דער וועט...
 יענע דער זאל פארשטייט איינמאל
 היינט פארט די זון פארט
 אז פון היינט לעבן וועלן
 יאסל וועט זיין פארט שטייט...

לעבט איינט וודער אונזער יאסל
 אויבן פארט לעבן וועלן
 מינעס ער אפט זאל זיין אעסן...
 מינעס איב וועלן זיין וועלן זאל...

א מאמעס הארץ

דינטער בערג און דינטער טאלן,
ווי אויף ליוונט אויסגעמאלן,
אין ביים ים געשטאנען ווייט
א קליין שטובל און א ווייט.

אין דעם שטיבעלע דעם קליינעם
האבן בידערע דריי אינאיינעם
האיק זיך געלעבט צוזאמען
מיט דער נומער אלטער מאמען.

בלויז די עלטערע צוויי בידער
פלעגן מיט'ן יעדן און דער
יעדן טאג באזינען פארן
כאפן פיש אין וואסער קלארן.

און דער אינגסטער פלעגט באדעלייבן
העלפן מאמען הווי צוקלייבן.
אט אזוי אין שטיבל קליינעם
האבן זיי געלעבט אינאיינעם.

איינמאל זיינען בודע ברודער
מיט'ן שוין און מיט'ן הודער
זייט אין ים אונגעשוואמען
און פארזאפט צוויק צווימען.

ווארט די סאפע, ווארט דער ברודער
דערן: ס'אדעט זייט א הודער, —
שוויסט צום ברע א שופל ניסער
ענדאך! זיי זיינען דאס וויסער!

וויפט די סאפע בריד צום ברע,
וויפט און זעט: א וויסערדיגע,
יי א ברייטער שטופער בריד
צום זיד איבער וואסער בריד.

שוויסט א שופל שוויסט צום ברע,
איבער שטיין וויסערדיגע,
פון דעם הודער פערל שפריצן
סענטיען צוויי און שופל זיען.

קומט דאס שופל צו צום ברע,
שטיילט זיך אפ, פארשוויסט דער ווען...
און די ברודער אן עקזיש
שטיין שטיל פון שוין אדום.

— וואו וויס איר געווען די צייט?

צו פארטראגן ערנען ווייס?

וואו געטרונקען, וואו געגעסן,

צו אן אייער הייס פארנעסן?

און די בודדער דאן צוזאמען

מיט דער אלטער נוסעך מאמען

ווינען זיך אין הייז ארויף

און דערציילט די מעשה פון:

ווינען זיך אין ים אין שטיבל.

אין א מארגן אין א קילן

כאפן מיט ארויס ארויף.

שטיבל דער ים געווען און שייף.

פלוצלינג נעמט א ווינט גאר קערן.

שטעלער, שטארקער, ווי די בערן

לויפן בונדליעס גרויס און שווער,

ווארפן שיפל היין און הער.

ווינטן שטארקער אנגעלאפן,

ביי דער ארבעט אונז געטרעפן.

האבן שיפל אויסגעקערט,

אונזער לעבן זיך פארזערט:

שרעקלאך האט דער ווינט געבלאזן
אונזער קראפט האט אונז פארלאזן,
און דער שרעכטער וויסטער טויט
איז פאר אונז געווען גרויס.

אט שוין, אט, כמעט פארלאזן,
אלע כחות אנגעווארן: —
„מאמע! — שוין איד פלוצלונג אויס!
הפלה טו — מיר זיינען אויס!“

און עס איז א נס געשען:
ב'האט א קלאץ אין ים דערוען.

זיינען מיר דאן לאנג געשוואומען,
ביז מיר זיינען צוגעקומען —
צו א וויסטן היילן ברעג,
און געבליבן דארט דריי טעג.

אויפ'ן פערטן טאג באזיגען
האט באגריסט אונז צו געפינען
א קליין שיפל אויפ'ן ברעג,
זיינען מיר ארויס אין זעגל.

ווינט דו מאמע, ווינט פון פרייד:
„איד געדענק א נאכט פון לייד, —

ה'תש"ח
ב' כסלו

ה'תש"ח
ב' כסלו
ה'תש"ח
ב' כסלו

ה'תש"ח
ב' כסלו

ה'תש"ח
ב' כסלו

Copyright
by
FARLAG "ZWEIGEN"
175 E. Broadway
Room 707
New York, 1925

לעוואגן פרעס, 58-54 קאנעל סטריט, ניו יארק, נ. י.